

Chefsjustitieombudsmannen
Erik Nymansson

Kritik mot Utbildningsnämnden i Gävle kommun för handläggningen av en begäran om utlämnande av allmänna handlingar

---

Anmälan

I en anmälan till JO klagade E.L. på Gävle kommuns handläggning av en begäran om utlämnande av allmänna handlingar. Han uppgav att han den 12 september 2025 hade begärt ut skolscheman från kommunen. Efter att han påmint om begäran den 29 september svarade kommunen den 7 oktober att handlingarna skulle sekretessprövas. Den 9 oktober meddelade kommunen att handlingarna kunde lämnas ut. E.L. ansåg att hans begäran om handlingsutlämnande inte hade hanterats med den skyndsamhet som grundlagen föreskriver.

Utredning

JO begärde att Gävle kommun skulle yttra sig över anmälan. Sedan JO påmint kommunen två gånger kom Utbildningsnämnden i kommunen in med följande svar.

Begäran om allmänna handlingar inkom till Vasaskolan via ärendehanteringssystemet Flexite den 30 september 2025. Den 7 oktober fick ärendet en handläggare och det gjordes en sekretessprövning. Den 9 oktober kunde de begärda handlingarna lämnas ut. Ärendet avslutades i Flexite den 27 oktober. Fördröjningen berodde på ett missförstånd mellan tjänstepersoner om vem som ansvarade för ärendet.

E.L. yttrade sig över nämndens remissvar.

Rättsliga utgångspunkter

Grundläggande regler om allmänna handlingars offentlighet finns i 2 kap. tryckfrihetsförordningen, TF. Den som begär ut en allmän handling som får lämnas ut ska genast eller så snart det är möjligt och utan avgift få ta del av handlingen på stället. Den som begär det har också rätt att mot en fastställd avgift få en kopia av handlingen. En sådan begäran ska behandlas skyndsamt. (Se 2 kap. 15 och 16 §§ TF.)

JO har i ett flertal beslut uttalat att ett besked i en utlämnande fråga normalt bör lämnas samma dag som framställningen gjordes. Någon eller några dagars fördröjning kan dock godtas om det är nödvändigt för att ta ställning till om ett utlämnande får ske. Om framställningen avser eller kräver genomgång av ett omfattande material kan det vara ofrånkomligt med ytterligare dröjsmål.

Bedömning

Av utredningen framgår att det dröjde mer än två veckor innan E.L:s begäran om handlingsutlämnande vidarebefordrades till skolan för handläggning och att det därefter tog ytterligare en vecka innan sekretessprövningen påbörjades. När E.L. fick del av handlingarna hade nästan en månad förflutit sedan hans begäran kom in till kommunen. Ett sådant dröjsmål är inte förenligt med tryckfrihetsförordningens krav på skyndsamhet. Utbildningsnämnden borde omgående ha påbörjat handläggningen av utlämnandet och tidigare ha återkommit till E.L. när han hörde av sig till kommunen med frågor om sin begäran. Utbildningsnämnden kritiserar för den långsamma och delvis bristfälliga handläggningen.

Jag har nyligen kritiserat Utbildningsnämnden för handläggningen av en begäran om utlämnande av allmän handling (se mitt beslut den 25 februari 2026 i ärende med dnr 13333-2025). I det ärendet tog det två och en halv månad innan den enskildes framställning vidarebefordrades till rätt ställe inom kommunen för hantering och handlingarna lämnades ut.

Jag uppfattar Utbildningsnämndens yttrande i det här ärendet som att den långa handläggningstiden berodde på ett missförstånd gällande vem som ansvarade för utlämnandet. Med anledning av detta och den kritik som tidigare riktats mot nämnden vill jag understryka att offentlighetsprincipen är central i den svenska rättsordningen och ett fundament i vår demokrati. Det är därför mycket viktigt att en myndighet är organiserad på ett sätt som möjliggör skyndsamma utlämnanden av allmänna handlingar, och att de tjänstemän som hanterar handlingsutlämnanden är väl införstådda med de krav och rutiner som gäller.

Under ärendets handläggning har E.L. kommit in med ytterligare klagomål mot Gävle kommun gällande handläggningen av en annan begäran om utlämnande av allmänna handlingar. Jag finner inte tillräckliga skäl att utreda även det klagomålet, utan stannar vid nu gjorda uttalanden.

Avslutningsvis vill jag fästa kommunens uppmärksamhet på följande. För att JO ska kunna fullgöra sitt grundlagsfästa tillsynsuppdrag är ett korrekt och fullständigt beslutsunderlag en förutsättning. De som står under JO:s tillsyn är därför skyldiga att lämna de upplysningar och yttranden som JO begär (se 13 kap. 6 § regeringsformen). Bestämmelsen innebär en skyldighet för myndigheter och enskilda tjänstemän att biträda JO i en utredning. Konstitutionsutskottet har uttalat att det är av stor vikt att denna skyldighet alltigenom efterlevs (se bet. 2023/24:KU11 s. 18). (Se även t.ex. JO 2024/25 s. 449, dnr 5614-2023.)

Som nämnts i det föregående fick JO påminna Gävle kommun två gånger om att yttra sig över E.L:s anmälan. Jag finner detta anmärkningsvärt, givet kommunens grundlagsfästa skyldighet att svara på framställningar från JO. Enligt min mening finns det anledning för kommunen att se över sina rutiner i denna del.

Ärendet avslutas.

Beslutet har fattats av chefsJO Erik Nymansson. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.

Rättssakkunniga Karin Hallåker har föredragit ärendet och byråchefen Dan Johansson har deltagit i beredningen.

Sändlista

E.L.

Utbildningsnämnden i Gävle kommun